

اثری جدید از آیت... محمد باقر تحریری

■ نگاهی به کتاب «اسرار فاطمی»

کتاب «اسرار فاطمی» (شرح خطبه فدکیه حضرت زهرا(س)) اثر آیت... محمد باقر تحریری در مؤسسه صراط مستقیم در ۴۴ صفحه تهیه و به همت انتشارات مروی منتشر شده است.

این اثر، حاصل فرمایشات آیت... محمد باقر تحریری در معارف خطبه فدکیه است که طی جلساتی مطرح شد و اکنون بعد از پیاده‌سازی، تحقیق و تنظیم به جامعه اسلامی و جامعه علمی تقدیم می‌شود.

مؤلف با اشراف بر معارف دین مبین اسلام و مذهب تشیع، شرحی متفاوت از شرح‌های قبلی این خطبه ارائه کرده است که برخی از این تفاوت‌ها عبارتند از: توجه به عمق بیانات توحیدی حضرت زهرا(س)، تبیین پیامبر شناسی حضرت زهرا(س) با توجه به مبانی دقیق و عمیق معارف اسلامی، تبیین معرفتی از نگرش حضرت زهرا(س) به احکام الهی، استخراج براهین و شیوه‌های دقیق استدلال بر حقانیت امیرمؤمنان علی(ع) در ذیل فرمایشات حضرت صدیقه طاهره(س).

از دیگر مزیت‌های نسبی این شرح نسبت به آثار مشابه می‌توان به استخراج مبانی تربیتی اسلامی در ذیل مباحث ایجاز گونه حضرت زهرا(س)، تبیین جنبه‌هایی از روش سیاسی اسلام بر اساس نگرش حضرت زهرا(س) به اوضاع جامعه عرب قبل و بعد از اسلام، تبیین دقیق از مخاطب شناسی حضرت زهرا(س) بر اساس مبانی معرفتی و تربیتی، توجه به وقایع بعد از ایراد خطبه (که روشن‌گری ویژه‌ای در نتیجه‌گیری از خطبه دارد و در شرح دیگر مورد توجه نبوده است) اشاره کرد.

این اثر در سه فصل تالیف شده است؛ در فصل اول که به «معرفی خطبه فدکیه» اختصاص یافته، پس از بیان جایگاه این خطبه نزد شیعیان و اهل سنت و اهمیت خطبه مذکور و تبیین معارف اسلام و تشیع، به تشریح ویژگی‌های این خطبه پرداخته و سپس سند خطبه بررسی شده و در ادامه ضمن بیان تاریخچه فدک، فرجام فدک پس از خطبه فدکیه می‌پردازد.

«حمد حق تعالی» عنوان فصل دوم این اثر است که در ابتدای این فصل پس از بیان مراتب و انواع حمد و حقیقت نعمت، شکر به عنوان نعمت الهی معرفی شده است.

در ادامه این فصل، ویژگی‌های رحلت پیامبر (قبض روح پاکیزه، اختیار در رحلت، راحت از رنج دنیا، در حلقه فرشتگان، مورد رضایت پروردگار، همسایه خدا) تشریح شده و سپس ضمن تبیین پایه‌های دین، به بیان فلسفه معارف و احکام الهی پرداخته شده است.

سومین فصل از این اثر در خصوص «محاجه حضرت زهرا(س) با ابوبکر» است که در ابتدا ضمن بیان فراق‌کنی‌ها و عوام فریبی‌های ابوبکر و پاسخ حضرت زهرا(س) به ابوبکر، سپس پاسخ دوباره ابوبکر و در ادامه واکنش حضرت زهرا(س) در برابر سخنان ابوبکر مطرح شده و در ادامه پس از بیان مبحثی در خصوص بازگشت حضرت به منزل، به تسلا دادن امیرمؤمنان علی(ع) به حضرت زهرا(س) پرداخته شده است.

پند کتاب با موضوع امیرمؤمنان، علی(ع)

سنجوی حق

سخت‌ترین و تلخ‌ترین دوران امیرالمؤمنین است. این دوران که به «غارات» مشهور است، پر از درگیری‌های محلی، قتل یاران حضرت و برخی از مردم، غارت شهرهای مرزی و دیگر اقدامات علیه حضرت علی(ع) و مناطق تحت حکومت‌شان توسط معاویه و همدستانش است. در این دوران برخی از حاکمان منصوب شده توسط امام علی(ع) بر نواحی مختلف، با تطمیع معاویه پس از دزدی و غارت از بیت المال منطقه تحت حکومت‌شان به سوی معاویه رفتند. در همین زمان، مالک اشتر و محمد بن ابی بکر که از یاران وفادار و کارآمد حضرت بودند، به شهادت رسیده و حضرت در نبود این افراد و دیگر یارانی مانند عمار یاسر که در جنگ‌ها به شهادت رسیده بودند، تنها تر از قبل شدند و تلاش‌های‌شان برای بسیج دوباره مردم علیه معاویه با نافرمانی مردم جواب داده شد. ابراهیم بن محمد ثقفی کوفی از علمای مشهور در قرن سوم و دوران غیبت صغری، در کتاب خود با عنوان «الغارات» به این دوران مهم پرداخته است. این کتاب مهم، طرح و نقشه دشمن را در مقابل جبهه حق به خوبی بیان کرده است. مسأله‌ای که شاید از آن روزگار تا امروز صورت و ظاهری متفاوت پیدا کرده باشد اما مبنا و اساس آن تغییری نکرده است. الغارات، نحوه عملکرد جبهه حق و باطل را برای مخاطبان به خوبی تصویر کرده است و متر و معیار به مخاطب می‌دهد تا در دنیای امروز بتواند حق را از باطل تشخیص دهد.

همراه خود به گمراهی و هلاکت کشاندند و هزینه بسیاری زیادی برای اسلام و مسلمین ایجاد کردند. شیخ مفید از بزرگ‌ترین علمای شیعه، در قرن چهارم هجری اقدام به نوشتن کتابی به نام الجمل کرد و در آن با توجه به اسناد اهل سنت، به تحلیل اتفاقات و بررسی رفتار و دلیل هر گروه و همچنین حقانیت حضرت علی(ع) پرداخت. این کتاب از مهم‌ترین اسناد تاریخی ما در روایت مسائل تاریخی و حق امیرالمؤمنین است اما مسائلی مانند پراکندگی محتواها، بیان همزمان انواع مطالب کلامی، روایت و حتی فقهی، تکرار برخی موارد در کتاب و همچنین ترجمه قدیمی آن باعث شده تا کتاب برای مخاطب امروزی چندان جذاب و قابل استفاده نباشد. سرکار خانم آزاده جهان احمدی جهت رفع این مشکلات و متناسب‌سازی کتاب برای مخاطبان امروزی، اقدام به بازنویسی کتاب الجمل کردند. ایشان با رعایت اصل امانت‌داری و وفاداری به متن اصلی، در کنار بازنویسی مطالب کتاب، برخی از قسمت‌ها را جهت بهتر شدن سیر کتاب، جابه‌جا کرده و در بیان حالات روحی، رفتارها و فضای توصیف شده، اندکی تخیل نیز وارد متن کرده‌اند. این روایت مستند از کتاب الجمل شیخ مفید، توسط دفتر ادبی شطر تولید و به وسیله نشر شهید کاظمی منتشر شده است.

الغارات

دوران دو و نیم ساله انتهایی حکومت حضرت علی(ع)، بعد از جنگ نهروان تا شهادت امام، از

دارد. روزی با جوانی تاجیک آشنای می‌شود که یک کتاب بسیار قدیمی را به او می‌رساند. او با مطالعه بخش‌های نخست کتاب، متوجه می‌شود با اثری خاص و متفاوت در مورد شخصیت حضرت علی(ع) مواجه شده است. او که اطلاعات بسیار کمی از امام علی(ع) داشت، تصمیم به تحقیقات بیشتری می‌گیرد. همزمان با گذشته شدن جوان تاجیک و در خطر افتادن جان کشیش و خانواده‌اش، از روسیه به لبنان نزد دوست صمیمی‌اش جورج جرداق، محقق و نویسنده معروف می‌رود. در ادامه داستان با صحبت‌های جورج جرداق و مطالعه نوشته‌های آن کتاب قدیمی، بیشتر با منش و شخصیت حضرت علی(ع) آشنا می‌شویم. کشیش روسی، بعد از شناخت مولا، جذب شخصیت ایشان شده و تلاش می‌کند تا در کلیسا حضرت را به مسیحیان معرفی کند. ناقوس‌ها به صدا درمی‌آیند، داستانی بسیار جذاب، گیرا و پرهیجان برای شناخت هرچه بیشتر و بهتر مولا علی(ع) است. این کتاب توسط ابراهیم حسن بیگی نوشته شده و توسط انتشارات عهد مانا در ۱۵۲ صفحه منتشر شده است.

الجمل

جنگ جمل اولین جنگ بین دو گروه از مسلمانان و یکی از تلخ‌ترین حوادث صدر اسلام است. جایی که گروهی به دلایل شخصی اما با ادعای حق، جلوی حق مسلم یعنی امیرالمؤمنین ایستادند و در نهایت با فضاحت تمام شکست خوردند و تعداد زیادی را نیز